

Formand for Det Jødiske Samfund i Danmark: »Det uforklarlige gør, at jeg tror på Gud«

AF CAMILLA SØNDERGAARD

Henri Goldstein er – med egne ord – »74 og et halvt år gammel og har krudt bagi«. Han er en troende, dansk jøde, hvis bedrifter både professionelt og offentligt har sat et stort aftryk. Samtidig er han familiemenneske – gift med Vivi og har to sønner og fire børnebørn. Henris liv er på én gang utrolig ekstraordinært og fuldstændig alment menneskeligt, og jeg har fået lov til at besøge ham og høre hans personlige fortælling.

I en smuk, bred trappeopgang på H.C. Ørstedsvæg på Frederiksberg bliver jeg budt indenfor af Henri Goldstein, som er iført kortærmet skjorte, uindfattede briller og har en rød kalot hvilende på det grå hår. Vi går ind i stuen, hvor der er sildebensparket, gulvlange gardiner og kaffe på kanden.

Henri Goldstein er et lunt menneske, som gennem hele sit liv har haft en forkærlighed for at formidle og tale med mennesker.

Han pensionerede sig selv, da han tidligere på foråret solgte sin gynækologpraksis og forlod et langt og begivenhedsrigt arbejdsliv. »Tiden var kommet til at holde op, men jeg må indrømme, jeg savner det. Men nu har jeg heldigvis andet at lave,« siger han med et glimt i øjet.

Henri Goldstein i hjemmet på Frederiksberg, hvor han bor med sin kone, Vivi. De blev gift i 1981. (Foto: Camilla Søndergaard)

Dagen inden mit besøg havde Henri et debatindlæg i Kristeligt Dagblad; samme morgen blev han interviewet i Radio4, og senere på dagen skulle en bog, han har redigeret, sendes til tryk. Og derudover bruger han omkring tredive timer om ugen på opgaven som formand for Det Jødiske Samfund i Danmark.

»Lad mig sige det sådan her: Jeg er ikke bange for at lave noget,« ler Henri. »Man skal ikke sove livet væk.«

Han indrømmer, at han til gengæld godt kan være bange for ikke at være i gang. Og så peger han over skulderen gennem den åbne dør ind til arbejdsværelset, hvor alle fire vægge er fyldt op af bogreoler fra gulv til loft. »Men jeg har et bibliotek derinde på 4000 bøger, jeg kan gå i gang med at læse,« siger han smilende.

Børnene er det vigtigste

Jeg konstaterer, at Henri har bedrevet

Henri og Vivi i Jerusalem i 2021 med deres sønner, svigerdøtre og børnebørn (som der siden er kommet yderligere to af). (Foto: Privat/Brudstykker af et dansk-jødisk liv)

mere end de fleste. »Ja,« svarer han og nikker. »Men jeg har også fået to børn, og nu er det jo mine fire børnebørn, der fylder. Det har faktisk været en meget vigtig del af mit liv at opdrage børnene sammen med min kone.«

Og det er man ikke i tvivl om, når man lytter til Henri – eller kigger sig om i stuen på H.C. Ørstedesvej; der står indrammede fotografier af familiemedlemmer på næsten hver en overflade, og der hænger bryllupsbilleder på væggene. Henri har en stærk bevidsthed om sine værdier i børne-

opdragelsen og om midlet, som for ham og hustruen, Vivi, altid har været eksemplets magt.

»Det betyder noget, at man har god kontakt med sine børn. Børn gør, hvad forældrene gør – ikke hvad vi siger, de skal gøre. Når de ser, at inden jeg skal undervise eller holde foredrag, så forbereder jeg mig, så lærer de, at man ikke møder uforberedt op til noget, hvor man selv skal præstere.«

Begge sønner flyttede til Israel som voksne, aftjente værnepligt i den israel-

ske hær, tog uddannelse og stiftede familie. Sønnernes bedrifter og trivsel – i både arbejds- og familielivet – er kilde til stor glæde. »Intet er vigtigere end vores børn,« siger Henri.

Troen på en levende Gud

Henri mistede sin far som bare 10-årig, og det har naturligvis formet hans liv. For man er et produkt af sin egen historie, og det bliver man ved med at være. Det er Henri's livslæresætning.

Han voksede op sammen med sin to år yngre søster og deres mor. De blev opdraget med et aktivt jødisk liv og blev også tidligt introduceret til zionistiske bevægelser. Begge dele har Henri taget til sig, og han har givet det videre til sine børn – igen med eksemplets magt.

»Når vi har opdraget dem relativt religiøst og er gået i synagogen med dem næsten hver lørdag, så gør de selv det samme. Hvis ikke vi havde gjort det, så havde sandsynligheden for, at de gjorde det, været langt mindre,« fortæller han.

»Tro og tvivl hænger sammen. Men jeg

HENRI GOLDSTEINS BLÅ BOG

- Født i 1948 på Frederiksberg
- Uddannelse: cand.mag. i samfundsfag og historie, doktorgrad i medicin med afhandling om Downs syndrom og det danske fosterdiagnostikprogram. Speciallæge i gynækologi og obstetrik. Mangeårig overlæge samt deltidspraktiserende privatlæge. Klinisk lektor ved Københavns Universitet og censor ved lægeuddannelserne gennem mere end 30 år.
- Foreningsliv: mangeårigt engagement i såvel jødiske som lægefaglige organisationer og komiteer. Initiativtager til internationale kongresser. Formand for Det Jødiske Samfund i Danmark siden 2019.
- Familie: gift med Vivi siden 1981, far til Samuel (1988) og Jakob (1991), farfar til fire.
- Udgivelser: utallige artikler og debatindlæg gennem fem årtier, samt forfatter og redaktør på en række bøger, bl.a.:
 - 2005: "Til et folk de alle høre – den jødiske minoritet i Danmark" (Gyldendal)
 - 2022: "Brudstykker af et dansk-jødisk liv – En utraditionel selvbiografi" (Historia)
 - 2023: "Danske jøder 400 år – Set med andres øjne" (Gads Forlag)

Hver dag finder Henri Goldstein sine bederemme frem. (Foto: Camilla Søndergaard)

er kun blevet styrket i min tro gennem livet,« siger han. »Også gennem naturvidenskaben og lægevidenskaben, som jo er et kæmpe eksempel på, at der er meget, vi ikke forstår. Tag nu bare livet; to celler smelter sammen, og i 99 procent af tilfældene går det jo fint – uden at vi gør noget. Efter cirka ni måneder fødes et barn, som vokser op, går i puberteten, ældes og til sidst dør. Det kan jeg ikke forklare, og det uforklarlige gør for mig, at jeg tror på, at der er en Gud.«

Siden Henri stod bar mitzvah som 13-årig, har han hver morgen lagt bederemmen (også kaldet tefillin) om sin pande og sin venstre arm og bedt morgenbøn. Han har ikke misset én eneste dag.

»Jeg tror på, at der er en aktiv, handlende Gud, som bestemmer. Men vi forstår ikke et klap af det. Nogle vil sikkert synes, det er åndssvagt, at jeg tror på det. Men det gør jeg.«

For Henri betyder et liv i tro, som observant jøde, at han beder morgenbøn, overholder de jødiske spiselove, holder sabbat og spiser sabbatsmåltid fredag aften.

»Jeg holder meget af fredag aften,« siger Henri, »ofte alene med min kone, nu hvor børnene er rejst hjemmefra. En rolig og stille aften herhjemme, det er dejligt.« Sabbatsmåltidet hos familien Goldstein er »med det hele,« som Henri siger – med lys, kiddush-vin (til velsignelsen), challa (de flettede sabbatsbrød) og de traditionelle velsignelser. Og det uanset om det blot er ham og Vivi, eller om det er med hele familien, med gode venner eller med selveste statsministeren, som også har været til sabbatsmåltid hos Henri Goldstein.

Politiet bærer det jødiske liv i Danmark

Henri bærer kalot – derhjemme og i jødiske sammenhænge. »Jeg går ikke rundt med kalot eller en davidsstjerne ude på gaden. Jeg har ikke på den måde brug for at identificere mig som jøde,« forklarer han.

Jeg spørger, om det er, fordi han er nervøs ved det. »Da jeg var barn, var jeg ikke bekymret. Det er jeg nok nu,« svarer han.

»Hvis der ikke var bevæbnede vagter ved Det Jødiske Hus og ved synagogen, så

På Kristeligt Dagblads bibliotek.
(Foto: Henri Goldstein)

var der ikke noget jødisk liv i Danmark,« fortsætter Henri. »Det er politiet, der bærer det. Der var ingen, der turde samles, hvis vi ikke var beskyttede.«

Det er et radikalt udsagn, men Henri, der selv har sendt sine børn i vuggestue, børnehave og skole bag pigtrådshægt om den jødiske skole i København, Carolineskolen, står ved det. Det er en bevidsthed, som ikke opleves andre steder i Danmark; at uden bevæbnede vagter kunne vores menighed, vores livsstil, ikke eksistere.

»Men det er de kendsgerninger, vi lever under. Hele min levetid har der været terrorhandlinger mod Israel, israelere og jøder,« forklarer Henri.

»Hør engang,« siger han eftertrykkeligt, »det, der er sket, er man nødt til at tage til efterretning. Vi lærer af historien.«

Samtidig mener Henri ikke, at det skyldes hverken et dårligt forhold til Dan-

mark eller antisemitisme, når danske jøder immigrerer til Israel. De fleste gør det ganske enkelt, fordi de bedre kan udleve deres jødedom i Israel. »Det er helt klart en stor ting at være en majoritet frem for en minoritet,« forklarer Henri.

Danske jøder mærker had til Israel

Allerede for 40 år siden pegede Henri i kronikker og debatindlæg på, at antisemitismen fremover i høj grad ville udspringe af et had til staten Israel.

»Der er mange, der bruger kritik af Israel eller antizionisme som en lynafleder for deres antisemitisme,« siger Henri. »Når Israels regering laver en fejl eller driver politik, som ikke passer danske medier, så angriber de Israel med vold og magt, og det påvirker de danske jøder,« fortsæt-

Uden politibeskyttelse var der ikke noget jødisk liv i Danmark, siger formanden for Det Jødiske Samfund. Her ses synagogen kort efter terrorangrebet i 2015. (Foto: Hanne Gundlach Jørgensen)

Når Israel kritiseres i medierne, reagerer nogle ved at rette deres vrede mod danske jøder. (Foto: Tobias Kjøller)

ter han eftertrykkeligt.

Henri forklarer, at når Israel kritiseres eller lægges for had i offentligheden, går det ud over danske jøder, fordi nogle retter hadet og kritikken mod dem. Også selvom de på ingen måde kan gøres ansvarlige for, hvad der sker i Israel. Det er desværre ikke nyt, men er et velkendt fænomen: Når konflikten mellem Israel og palæstenserne eskaleres, så øges også antisemitismen verden over.

Henri illustrerer pointen med angre-

Henri Goldstein står bag en række bøger. Den seneste tilføjelse til samlingen er fra 2023 og hedder »Danske Jøder 400 år – set med andres øjne«. Den har mange forfattere, men er redigeret af Goldstein.

bet på Carolineskolen i august 2014 – i en periode, hvor der herskede åben, væbnet konflikt mellem Israel og Gaza. »Der var indbrud om natten, og der blev skrevet på væggen: "Ingen fred til jer Zionist-svin". Men den jødiske skole i Danmark er altså ikke en israelsk skole,« understreger Henri. »Det er en dansk friskole, som underviser i jødedom.«

»Jeg tror ikke, det vil ændre sig. Det er ikke så længe siden, at en journalist ringede til mig for at spørge, hvad Det Jødiske Samfund mente om premierminister Netanyahu i Israel. Jeg sagde til ham: "vi har Det Jødiske Samfund for at varetage danske jøders interesser – at have gravpladser eller en synagoge – og hvad der sker i Israel, det må du tale med Israels ambassade om. Det har vi ingen holdning til."«

En stærk retfærdighedssans

Det er et karaktertræk, der ikke er til at komme udenom ved Henri Goldstein: at han ofte og gerne tager bladet fra munden – over for såvel dårlig ledelse som usaglig mediedækning og sejlivede konspirationsteorier.

»Det er en retfærdighedssans,« forklarer han. »Jeg synes, jeg har pligt til som menneske at sige fra, når jeg oplever noget, der er uretfærdigt. Det er min natur.«

Henri fortæller om diskussioner med de landskendte DR-journalister Jens Nauntofte og Ole Sippel, som i kraft af deres virke som mellemstokorrespondenter fik taletid direkte ind i de danske stuer i en årrække. Begge er de ad flere omgange blevet kritiseret for ikke at være objektive i deres dækning af Israel.

»Jeg bliver generet, når Israel bliver behandlet anderledes. Jeg kan give et ek-

sempel: Der var en Jenin-affære under den Anden Intifada, hvor Ole Sippel sagde: "palæstenserne fortæller" og "Israel hævder" – og til sidst sagde han: "i øvrigt ved I godt, at man skal tage alt, hvad Israel siger, med et gran salt." Det var alsidighedsmediet Danmarks Radio. Det var ikke alsidigt,« siger Henri indigneret. »Men det er nede i nuancerne, så man ikke lægger mærke til det, men det påvirker seerne alligevel.«

»Det gælder også, når medier konsekvent kalder Tel Aviv for Israels hovedstad i stedet for at lade Israel selv vælge deres hovedstad – som ethvert andet land i verden. Eller når terror i Israel bagatelliseres, som det var tilfældet for nylig. Der var terror i Jerusalem, hvor en bil kørte ind i et busstoppested, og Berlingske kaldte det "et trafikuheld".« Henri slår opgivende ud med armene. »Jamen altså! To små børn blev dræbt. Det er jo helt ved siden af!«

»Men det er også de ting, man undlader at skrive om,« fortsætter han. »Danmarks regering har lavet en plan til bekæmpelse af antisemitisme. Det har været omtalt hos både DR, TV2 og Kristeligt Dagblad – men hverken Politiken eller Berlingske har bragt noget om det. Det er et bevidst valg fra redaktørernes side.«

De mange debatindlæg i landsdækkende medier har givet nogle verbale og skriftlige tæsk gennem årene. »Det rammer mig hårdt,« fortæller han ærligt. »Det er aldrig sjovt at blive hængt ud i 100.000 eksemplarer og få at vide, at man er en idiot eller tager fejl.«

Vivi, Henris kone gennem mere end halvdelen af hans liv, stikker hovedet ind ad døren. Hun går nu, men de ringes ved senere, aftaler de. Inden jeg går, får jeg lov til at se Henris tefillin. De ligger fremme på spisebordet – han har jo lige brugt dem her til morgen.

Kommer du til at trække dig tilbage? spørger jeg. »Ja, selvfølgelig gør jeg det,« svarer Henri. Og stoppe med at skrive debatindlæg? spørger jeg. »Nej!« Henri ler højt. »Nej, jeg vil gerne leve mange år endnu og blive ved med at skrive og være aktiv i samfundet,« fortsætter han smilende. »Jeg har krudt bagi. Det er min natur.« ☺